

[Lizzie Lichtenberg]

ling, der skal til såvel fra det offentlige som fra den handicappede selv og ikke mindst fra hans eller hendes familie. For hvor bor den handicappede? Man kan se, at flere og flere familier beholder deres nyfødte handicappede barn hjemme. Derfor er det rigtigt, når ministeren i sin redegørelse nævner, at man vil søge i videst muligt omfang at tilskynde familier til at beholde barnet hjemme ved støtte efter bistandslovens § 48 og tilbud om aflastningsophold.

Gennem den udvikling, der sker inden for institutionerne i øjeblikket, hvor man prøver at få lavet de store mammutinstitutioner til mindre boenheder, især inden for åndssvageforsorgen, er der ved at ske en opbrydning, således at selv institutioner kommer til at virke mere nære og virke som springbræt til en udslusning, som mange af de psykisk udviklingshæmmede godt kan klare. Det er her væsentligt, at man får styrket den kollektive boform, at man får lavet udslusningsboliger, således at den psykisk handicappede ikke fra den ene dag til den anden går fra et overbeskyttet miljø til at være fuldkommen alene. Det er derfor væsentligt, som ministeren nævner det, at man gør boliger handicapvenlige, handicapegnede, i fremtiden, og også at man får den offentlige finansiering mere ensartet inden for de forskellige boformer.

Uddannelse står til rådighed for alle borgere i dette land, også for handicappede. Derfor må fysiske barrierer ikke være skyld i, at man ikke kan modtage et uddannelses-tilbud.

Ministerens nævner endvidere den betænkning, der er afgivet af et af arbejdsministeriets nedsat udvalg om de handicappedes arbejdsmarked, og betænkningen skulle indeholde en række forslag til forbedring. Jeg glæder mig til at høre, hvilke af de forslag, der er indeholdt i betænkningen, man kan komme frem med, for igen: der råbes på handling!

Revalidering er jo også en af de muligheder, man har, når man skal hjælpe handicappede tilbage til arbejdsmarkedet og skabe samme muligheder for dem som for os andre – hvis jeg må bruge det udtryk. Derfor er hjælpemiddelområdet et særdeles vigtigt område. Det er jo dér, muligheden for kompensation for et handicap først og fremmest ligger. Men dér er det ikke nok, at man bare har pris og kvalitet; den nødvendige instruktion i brugen af et hjælpemiddel er nødven-

dig, for ofte skal hjælpemidlet tilpasses den pågældende person individuelt. En kørestol er ikke bare en kørestol, og et par ortopædiske sko skal måske have en anden læst, efterhånden som man bliver ældre, og ikke bare formes efter den, man havde, da man startede med det.

Jeg tror, at inden for hele dette område vil den teknologiske udvikling være en hjælp. Denne udvikling indeholder jo modsætningsproblematikken yin og yang, det gode og det dårlige. Derfor er det af største vigtighed, at man har den handicappede med, når man skal tilrettelægge den kommende udvikling, så man kan bygge på de handicappedes egne erfaringer ved udnyttelsen af den teknologiske udvikling til glæde for og simpelt hen som et nødvendigt led i den pågældendes dagligdag.

Når man skal se på den nødvendige indsats fra det offentlige, er det netop nødvendigt med en tværfaglig indsats. Det er derfor godt, at ministeren pointerer så klart i sin redegørelse, at forholdene for personer med handicap ikke blot er et spørgsmål, der skal løses inden for den sociale regie, men netop tværfagligt. Det er vigtigt, at der ydes en tidlig og koordineret indsats for de handicappede. Derfor må samarbejdslinjerne inden for hele området udbygges på tværs af sektorer mellem amt, kommune og stat, så den handicappede får en målrettet, velkoordineret indsats og hjælp stillet til rådighed. Her er det netop værdifuldt, at vi har de frivillige humanitære organisationer, som gennem deres historiske og praktiske udvikling har fået en erfaring, som vi inden for det offentlige ikke kan købe os til, men som vi skal bruge, og derfor er det værdifuldt, at et organ som det centrale handicapråd, den enkelte handicaporganisation og den handicappede selv tages med på råd.

Men når man går ind for en nytænkning, en holdningsændring, så den handicappede bliver klar over sit menneskeværd, må man også stille krav til den handicappede selv. Vi skal derfor ikke blot diskutere, hvad det er for et liv, vi giver de handicappede mulighed for at leve, men vi skal også åbne en dør for dem i videste forstand og give dem status, accept og respekt.

Thor Pedersen (V):